

Nr 243.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt förra postbiträdet Ida Henrietta Amalia Wallman; given Stockholms slott den 11 mars 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

I skrivelse den 31 augusti 1931 har *generalpoststyrelsen* hemställt om beredande av pension åt förra postbiträdet Ida Henrietta Amalia Wallman, född von Schéele.

Beträffande Ida Wallmans tjänstgörings- och avlöningsförhållanden har *generalpoststyrelsen* meddelat följande:

Ida Wallman, som vore född den 16 augusti 1861, hade alltsedan 1905 anlitats såsom postbiträde och, på förordnande, uppehållit postexpeditörs- samt kansli- och kontorsbiträdesbefattningar. Under hela den tid, hon anlitats i postverkets tjänst, hade hon sysselsatts med tidningsbokföring och andra

förekommande arbeten å postkontoret Stockholm 1 och, efter bangårdspostkontorets tillkomst, i detta postkontors tidningsavdelning. De av Ida Wallman utförda göromålen handlades numera i allmänhet av kanslibiträden, vadan hon syntes i tjänsteställning kunna närmast hänföras till motsvarande grupp av icke-ordinarie kvinnliga tjänstemän.

Särskilt de två första åren av Ida Wallmans anställningstid i postverket hade hennes tjänstgöringsuppdrag varit av kort varaktighet; från och med år 1909 hade hon anlitats mera regelbundet, och hon hade städse stått till postverkets förfogande vid behov av arbetskraft för så kallade tidningsgöromål. Tjänstgöringens omfattning vore följande:

1905	30 dagar	1914	326 dagar	1923	218 dagar
1906	14 »	1915	361 »	1924	296 »
1907	181 »	1916	365 »	1925	309 »
1908	176 »	1917	365 »	1926	248 »
1909	306 »	1918	365 »	1927	260 »
1910	207 »	1919	365 »	1928	331 »
1911	212 »	1920	365 »	1929	335 »
1912	253 »	1921	294 »	1930	222 »
1913	319 »	1922	216 »	1931 t. o. m. $\frac{13}{8}$	81 » .

I avlöningshänseende hade Ida Wallman varit placerad i löneklass B 9 i den i kungörelsen den 26 juni 1925 med avlöningsbestämmelser för extra ordinarie tjänstemän och aspiranter vid kommunikationsverken intagna löneplan och hade under senare år vid tjänstgöring uppburit 85 öre per timme, motsvarande — vid full arbetstid — omkring 2,170 kronor för helt år.

Ida Wallman, som åtnjöt en änkepension av 180 kronor för år jämte stadgat dyrtidstillägg, hade efter mannens död år 1910 varit hänvisad till att huvudsakligen genom eget arbete söka sin bärgning. Hon hade en son, som vore lantbrukare, men, då denne levde i små ekonomiska omständigheter — han hade hustru och nio barn att försörja — kunde hon icke påräkna något ekonomiskt bistånd från sonens sida.

Rörande pensionsfrågan har generalpoststyrelsen härefter anført:

På grund av hög ålder och nedsatta kroppskrafter hade Ida Wallman sedan mitten av augusti månad 1931 icke längre kunnat meddelas tjänstgöringsuppdrag. Hon stode sålunda numera utan försörjningsmöjligheter, och generalpoststyrelsen funne det billigt, att hon efter en väl vitsordad tjänstgöring hos postverket erhöle en efter arten och omfattningen av hennes postarbete avvägd pension.

Till grund för bestämmande av pensionens storlek syntes böra läggas de principer, som kommit till uttryck i det av 1926 års pensionsutredning avgivna förslaget till lag angående rätt till tjänstepension för tjänstemän vid postverket med flera verk. Enligt 4 kapitlet av sagda lagförslag, vilket kapitel avhandlade tjänstepension för icke-ordinarie tjänstemän, utgjorde pensionsunderlaget för kvinnlig befattningshavare av kanslibiträdes grad (7:e lönegraden) 1,644 kronor. Då emellertid Ida Wallman icke erlagt pensionsavgifter, syntes förenämnda belopp böra reduceras med $\frac{1}{3}$, motsvarande avgiftspensionsunderlaget. Återstoden eller 1,096 kronor syntes kunna läggas till grund för beräkning av understödets storlek. Härvid borde dock tagas i betraktande, att Ida Wallman icke innehade för erhållande av oreducerad

pension fullt antal tjänstår. Då Ida Wallman under de fyra första åren av sin tjänstgöring i postverket erhållit förordnanden av mera tillfällig natur och först från och med år 1909 anlitats mera regelbundet, syntes skäligt att för Ida Wallmans vidkommande börja räkna tjänstår först från och med sistnämnda år. I så fall skulle hon kunna uppvisa en tjänstetid av 22 år och 3 kvartal. I överensstämmelse med sagda lagförslags regler för beräkning av avkortad pension skulle det för henne nu ifrågasatta pensionsunderlaget, 1,096 kronor, sålunda böra minskas med 29/120. Enligt förevarande beräkningsgrund skulle alltså pensionen för Ida Wallman kunna bestämmas till 832 kronor eller, avrundad, till 840 kronor. Generalpoststyrelsen finge sålunda hemställa, att Ida Wallman måtte beredas en årlig pension av 840 kronor att utgå av postmedel från och med den 1 september 1931.

Statskontoret har i utlåtande den 12 september 1931 anfört, att goda skäl syntes föreligga för utverkande av någon pension åt Ida Wallman. Vid beräkningen av pensionsbeloppet syntes — såsom generalpoststyrelsen framhållit — lämpligen kunna tagas till utgångspunkt de grunder för pensionering av icke-ordinarie befattningshavare, som föreslagits i det av särskilda sakkunniga den 29 mars 1927 avgivna betänkandet angående ny civil pensionslag m. m. och som under senare år i liknande fall använts såsom förebild (exempelvis Kungl. Maj:ts prop. nr 50:1931, punkt 22, om pension åt e. o. kanslibiträdet Alma A. Ch. Byström). Mot vad generalpoststyrelsen i sådant hänseende föreslagit syntes emellertid böra erinras, att det avdrag å beräknade beloppet, som funnits böra äga rum av anledning att avgifter icke erlagts, ansetts böra begränsas till omkring en tiondedel. Med iakttagande härav skulle pensionsbeloppet i detta fall bliva
$$\frac{22 \times (1644 - 164)}{30}$$
 kronor eller i avrundat tal 1,080 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag skäligt, att Ida Wallman tillerkännes pension av statsmedel. Med hänsyn därtill att Ida Wallman, på sätt av det föregående framgår, under den övervägande delen av sin anställningstid i postverket icke haft regelbunden tjänstgöring utan varit inkallad i tjänst allenast i mån av behov, finner jag mig emellertid ej böra tillstyrka högre pensionsbelopp än 840 kronor, som av generalpoststyrelsen förordats. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 september 1931 och bestridas av postmedel.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra postbiträdet Ida Henrietta Amalia Wallman, född von Schéele, må, räknat från och med den 1 september 1931, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 840 kronor, att utgå av postmedel.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.
